

EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER ÇALIŞTAYI 2012

12 HAZİRAN 2012, TRABZON

ATÖLYE ÖZETLERİ

YARATICI YAZMA VE “SIFIR” NOKTASI: BİR HAYAT BİÇİMİ*

Gülayşe Koçak - Sabancı Üniversitesi

Yazmak bazılarımıza zor gelir, “asık suratlı” bir etkinlik olarak görülür. Diğer yazı türlerinden farklı olarak yaratıcı yazmanın ve atölyelerinin sunduğu en önemli fırsat, her tür düşünce ve duygunun yargılanmaksızın, serbestçe dolaşabileceği bir ortam sunmasıdır. Bu atölyeler, yazma utangaçlığını aşmanın da en kestirme yoludur. Atölyenin ilk bölümünde, ufak bir oyun aracılığıyla yaratıcı düşünmenin önündeki engeller tanınacak; ardından, yaratıcılığı ve hayal gücünü devreye sokmaya yardımcı olacak eğlenceli bir “yazmaya ısınma” çalışması yapılacaktır. Atölyenin geri kalan kısmında, edebi bir tür olan öykünün unsurları incelenerek, oyun şeklinde öykü yazılacaktır. Son olarak, yazılanlar yüksek sesle okunarak diğer katılımcılarla paylaşılacak ve katılımcılarla birlikte geribildirim sunulacaktır.

*Atölye çalışması 25 kişi ile yapılacaktır ve kayıt masasındaki atölye kayıt formunun doldurulması gerekmektedir.

EKOLOJİK OKURYAZARLIK ATÖLYESİ*

Burcu Meltem Arık, Gökçen Hazen, Mine Çelik, Hande Gündüz, Ayşe Yazar - TEMA Vakfı

Hiç elinize bir avuç toprak aldınız mı? Toprağı kokladınız, onunla oynadınız mı?
En son ne zaman boylu boyunca toprağa uzandınız?
En son ne zaman bir ağaca tırmandınız?
Doğadan uzaklaşmanın sağlığınıza etkilerini biliyor musunuz?
Peki, çocukların doğada giderek daha az vakit geçirmesinin ne anlama gelebileceğini?
Doğa yaşamın sürekliliğini nasıl sağlıyor?
Doğada her şey sınırsız mıdır?
Salep, dondurma sever miyiz? Peki orkide? Bu üçü ile bizim aramızda nasıl bir ilişki olabilir?
Ton balığı gördünüz mü? Büyük orman kartalı?
Görmesek de olur mu?
Sıradan bir günümüz nasıl geçer?
Attığımız adımların, ürettiğimiz ve tükettiğimiz ürün ve hizmetlerin etkilerini biliyor muyuz?
Bilmek istiyor muyuz?

Ekoloji okuryazarlığının temelinde soru sormak yatar. Kendimize hangi soruları soruyoruz? Ekolojik okuryazarlık atölye çalışmasının ilk bölümünde, ABD'li yazar Richard Louv'un "Doğadaki çocuk, soyu tehlike altında olan bir türdür ve çocukların sağlığı ile yeryüzünün sağlığı birbirine sıkı sıkıya bağlıdır" fikrini merkeze alarak, doğanın çocukların yaşamında artık eskisi kadar yer almamasının ve çocuk ile doğa ilişkisinin zayıflamasının nedenleri ve bu durumu değiştirecek çözüm önerileri ele alınacak. İkinci bölümde ise ekolojik okuryazarlık, doğanın temel ilkeleri, günlük yaşamımızla doğa arasındaki ilişki ve ekolojik okuryazar olma yolunda ne tür adımlar atılabileceği tartışılacak. Ekolojik okuryazarlık, gezegendeki yaşamı mümkün kılan doğal sistemleri anlama becerisidir. Bu beceriyi sürdürülebilir topluluklar olma yolunda kullanmaktır. Ekolojik okuryazarlığı olan bir toplum bağlı olduğu doğaya zarar vermez, ona saygı duyar. Ona karşı değil, onunla işbirliği içinde hareket eder.

*Atölye çalışması 35 kişi ile yapılacaktır ve kayıt masasındaki atölye kayıt formunun doldurulması gerekmektedir.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ OYUNLARI

Melda Akbaş, Gözde Durmuş – İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi

İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından yürütülen ve çocuklarda cinsiyet eşitliğine yönelik olumlu tutum değişikliğinin gerçekleşmesini hedefleyen proje, toplumsal cinsiyet algıları araştırması ve cinsiyet eşitliği algısının gelişimine yönelik oyunların tasarlanması olmak üzere iki aşamada gerçekleşiyor. Proje kapsamında 7-9 yaş grubu ve 12-15 yaş grubu için iki farklı kart oyunu tasarlanıyor. Araştırma bulgularına dayanarak geliştirilen oyunlar, çocukların gündelik hayatında cinsiyetçi kalıpyargıların esneyebileceği durumlardan yola çıkarak oluşturuluyor. Atölyede katılımcılarla proje çerçevesinde geliştirilen oyunlar paylaşılacak, oynanacak ve yaygınlaştırılacaktır.

*Atölye çalışması 25 kişi ile yapılacaktır ve katılım için kayıt masasındaki atölye kayıt formunun doldurulması gerekmektedir.

ELEŞTİREL DÜŞÜNME ATÖLYESİ

Melisa Çakmak – Hisar Okulları

Eleştirel düşünme, bireylerin yargılama ve değerlendirme yetilerinin geliştirilmesi için gerekli ve önemlidir. Bu yetilerin gelişmesi ise, bireylerin bağımsız ve özgün düşünebilmesine katkı sağlar, dogma ve kalıpyargılarla düşünmesini önleyerek sorgulamanın önünü açar. Peki, eleştirel düşünme nedir? Eleştirel düşünme kabullenmeye zıt düşen bir yaklaşımdır. Sorgulayan, kurcalayan, farklı yaklaşımları, yorumları dikkate alan bir düşünme biçimidir. Bu atölye çalışmasında, eleştirel düşünmenin zihinsel işlemlerini içeren etkinlikler yapılarak eleştirel düşünme davranışının gelişmesine katkı sağlayan strateji, yaklaşım, yöntem ve teknikler paylaşılıyor.

*Atölye çalışması 25 kişi ile yapılacaktır ve katılım için kayıt masasındaki atölye kayıt formunun doldurulması gerekmektedir.

SUNUŞ ÖZETLERİ

MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK LİSELİYİZ, İŞİMİZİ İYİ BİLİRİZ!

Sermin Varol, İzlem Özleyiş Kırıl – Bursa Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü ve Pratik Kız Sanat Okulu Hediyeye Mine Küçük, Sümeyye Karakuş – Amasya - Merzifon Kız Teknik ve Meslek Lisesi

Bursa Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü ve Pratik Kız Sanat Okulu ve Merzifon Kız Teknik ve Meslek Lisesi'nin ortak çalışması olan bu proje, çocuk gelişimi bölümü öğrencileri aracılığıyla okulöncesi eğitim kurumlarında uygulandı. Kurumlar, MEB'in belirlediği öğretim programı doğrultusunda eğitim verir ve kendi çevrelerine göre öğretim programına uygun konuları belirlerler. Okulöncesi çocuklarının günümüzde zengin çevre uyaranlarıyla büyüyerek kurumlara geldiği biliniyor. Böylece kurumların seçtiği konular rutine döndüğü ve güncellenmediği için çocuk ve öğretmen açısından sıkıcı olmaya başlıyor. Proje, meslek lisesi öğrencisinin aldığı iyi eğitimle bu kurumlarda uygulanan konulara farklılık getirmesi üzerine kuruldu. Hedef, okulöncesine farklı bir ses ve bakış açısı getirerek meslek lisesi öğrencisinin özgüvenini artırmaktır. Sunumda öğrenci ve öğretmen görüşleri paylaşılıyor.

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK

ANNECİĞİM BENİ ANLADIN MI?

Semra Yelken - Gazi İlköğretim Okulu

Anne ve babaların çoğunda, çocuğunun gösterebileceği performansın çok üzerinde bir beklenti vardır. Bu beklentiyle de farkında olmadan çocuklarının kendilerini kötü hissetmelerine, elde edebileceği başarıya da çoğu zaman ulaşamamalarına neden olurlar. "Neden bilemedin?", "Neden yapamadın?" hatta "Neden heyecanlandın?" baskıları ile çocukların suçluluk duygusu ile büyümelerine neden olurlar. Bu bilinen gerçek, problem olarak alınarak çözüm için velileri öğrenme ortamına dahil etme kararı alındı. Veliler, mümkün olduğunca öğrenme ortamları içine dahil edilmeye çalışıldı. Örneğin, Matematik dersinde kesirleri, Türkçe dersinde deyimleri, Fen ve Teknoloji dersinde de toprağın yapısını işlerken çocukları ile aynı sıraları paylaşıp, aynı sorular karşısında heyecanlandılar. Çok iyi bildiklerine dahi zor cevap verebildikleri anlar yaşadılar. Öğrencilerin sahnedeki heyecanlarını anlamaları için çocukları ile birlikte etkinliklerde rol verildi. Sahnede birlikte oyunlar sunup, birlikte şiirler okudular. Sunumda yapılan çalışma örnekleriyle veli ve öğrenci görüşlerine ilişkin video görüntüleri paylaşılacaktır.

KAYNAŞTIRMA VE ÖZEL EĞİTİM

ENGELLİ EMPATİ PROGRAMI

Timur Yavaş, Alper Korkmaz, Gül Süner – İstanbul Erkek Liseliler Eğitim Vakfı Özel İlköğretim Okulu

Bedensel ve zihinsel bir rahatsızlığın üç boyutu vardır: Biyolojik, psikolojik ve sosyal. Ayrıca, en temeldeki sorunun anlaşılacak, yaşamının paylaşılması, kısaca ötekileşmek olduğu sonucuyla okullarda empati programı geliştirilmesi hedeflendi. Bu bağlamda sunum, yürüme, görme ve işitme engelli insanların (özellikle çocukların) günlük hayatta nasıl yaşadıklarını, toplumda ne gibi zorluklarla mücadele ettiklerini görmek için, kısa bir süre de olsa birebir deneyimlemeyle farkındalık yaratma sürecini anlatıyor. Ayrıca sunumda, çalışma planları, yapılan etkinliklerden örnekler, elde edilen istatistiksel sonuçlar ve öğrenci görüşleri paylaşılıyor.

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE AKRAN DESTEĞİ MODELLERİ

ÖĐRETMENLERDE AKRAN EĞİTİMİ: KONUYU YAZ-GRUPLARI OLUŞTUR-ARAŞTIR-ANLAT-UYGULA

Arzu Yüksel – Özel MEF İlköğretim Okulu

Öğretmenler, mesleki olarak bilgilerini daha çok derinleştirmek istedikleri alanları belirtir. Yazılan alanlar karıştırılarak öğretmenlere kura çektilir. Her öğretmen bir arkadaşının merak ettiği, uzmanlaşmak istediği alanı çeker. Çalışma alanlarından benzerlik gösterenler ortak başlık altına alınır. Ortak başlıklara göre çalışma grupları oluşturulur. Grup üyeleri, alanla ilgili teorik araştırmanın, teorinin uygulama boyutunun, üstün ya da gelişmesi gereken boyutlarının ele alındığı ve sonuçların, yorumların, önerilerin belirtildiği makaleleri incelerler. Sınıf ortamında kullanmak üzere, inceledikleri alanı ders planına nasıl yansıtıklarına dair örnekler hazırlarlar. Çalıştıkları alanı öğretmen arkadaşlarına seminer ya da çalıştay şeklinde sunarlar. Yaşantısal öğrenmede olduğu gibi sunumlarının üstün ya da eksik yönleri eleştirilerek sonraki sunumun gelişmiş olması sağlanır.

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ

MİNİK TEMA MİNİK ELLER TOPRAĞA PROJESİ

Mine Çelik, Tülin Güler, Ezgi Fındık, Gelengül Haktanır, Mukadder Ekremođlu, Deniz Kahrıman – TEMA Vakfı

TEMA'nın "İçeride Çocuk Kalmasın" sloganıyla yola çıkarak Milli Eğitim Bakanlığı ile ortaklaşa, Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneđi ile işbirliğinde yürüttüğü Minik TEMA Minik Eller Toprağa Projesi, çoğunlukla doğal alanlarda ve dış mekanda gerçekleştirilen etkinlikler aracılığıyla çocukların doğayla olan bağlarının güçlenmesini ve yaparak, yaşayarak öğrenmelerini desteklemeyi amaçlıyor. Proje, öğretmenlere doğaya yakınlaştıran etkinlik önerileri sunarken, etkinliklerin içeriğini öğretmen ve çocukların ihtiyaç ve yaratıcılıklarına göre esnek bırakıyor. Proje süresince doğa-açık hava etkinlikleri, bireysel ve toplu etkinlikler, alan gezileri, deneyler, sanat etkinlikleri, fidan oyun ve drama gibi etkinlikler gerçekleştirildi; çocukların ürettiği materyaller ailelerin katılımıyla sergiyle sunuldu.

OYUNCAKLARIMIZ MÜZEDE

Şebnem Demir – Sarıkamış Şehit Fikret Gündüz İlköğretim Okulu

İlköğretim 2. sınıf Hayat Bilgisi ve Görsel Sanatlar derslerinde müzelerle ve tarihle ilgili konular işlenir. Büyük şehirlerde müze ziyaretleriyle katılımcı bir şekilde verilen bu dersler köylerde, kasabalarda ve özellikle Türkiye'nin doğusunda kalan yerleşkelerde geçiştirilir ya da müze tanımının yanında birkaç fotoğraf gösterilerek hızlıca bitirilir. Oysa müze, müzecilik önemli kavramlardır. Sarıkamış Şehit Fikret Gündüz İlköğretim Okulu 2/A sınıfı öğrencileri bu kavramları yaşayarak öğrenmek için sınıf öğretmenlerinin önderliğinde, bir aylık araştırma ve atölye sürecinin ardından kendi oyuncak müzelerini kurdular. Hem Sarıkamış'ın ilk müzesinin kurucuları olma onurunu yaşadılar hem de günümüzde artık sadece yaşlı kadınların hatırladığı "Sarıkamış bebekleri"ne yeniden var olma şansı vermiş oldular.

HAKLAR SAHNESİ: ÇOCUK HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI

Özgür Şensoy – Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu

Gözde Durmuş, Ayşe Beyazova – İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi

Neşat Karakelle – Terakki Vakfı Okulları

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ilgili maddeleri temel alınarak okulun, çocukların haklarını öğrendikleri ve okulu çocuk haklarına saygılı bir ortama dönüştürdükleri bir yer olması amacıyla, Terakki Vakfı Okulları'nda çocuk hakları kültürü oluşturmaya ilişkin uzun soluklu bir çalışma yapılmaya karar verildi. Bu amaçla ilköğretim 1. sınıftan 8. Sınıfa kadar öğrencilerin katılabileceği sosyal etkinlik saatlerinde faaliyet gösteren bir Çocuk Hakları Kulübü açıldı ve bu kulüpte kullanılan etkinliklerin yer aldığı Çocuk Hakları Eğitim Programı Kılavuzu hazırlandı. Çalışma sonucunda yapılan ölçmeler başlangıçta belirlenen hedefler doğrultusunda gelişimlerin olduğunu gösterdi. Yapılan bu çalışmanın bir model olarak yaygınlaşması hedefleniyor.

OKULDAYIM AMA LUNAPARKTA, ANİMASYONLARIMLA FEN PARMAKLARIMIN UCUNDA...

Hande Tölöv, Sümeyra Akçay – Başkent Üniversitesi Özel Ayşeabla İlköğretim Okulu

Her yaştan insana eğlence sunan lunaparklar aynı zamanda "Kuvvet ve Hareket" ünitesinmkavramlarının en somut gözlenebildiği mekânlardır. Fen derslerinde kalıcı öğrenme, bilginin günlük hayatla ilişkilendirmesi ile mümkündür. Teknoloji ise Fen'in günlük hayattaki uygulamasıdır. Bu sebeple projemizde Fen ve Teknoloji dersi "Kuvvet ve Hareket" ünitesi kazanımlarının, Bilişim Teknolojileri dersi becerileri ile ilişkilendirilmesi hedeflenmiştir. 5 haftalık süre içerisinde öğrencilerimiz, özel animasyon tekniğini öğrenmiş, ünite kazanımlarını tekrar ederek, animasyon temelli sunumlar hazırlamışlardır. Keyifli bir çalışma ortamında öğrencilere, bireysel hızları ve öğrenme stilleri ile çalışma imkânı sunulmuş, bilginin kalıcılığı sağlanmıştır. Sunumda yönergelerin bulunduğu web sayfası, çalışma örnekleri, öğrenci görüşleri ve değerlendirme ölçeği paylaşılacaktır.

CENNETTE ÇÖPLÜK

Canan Çolak, Nihan Erbay, Hülya Demir – Çamburnu İlköğretim Okulu

Son yıllarda artan çevre sorunları insanlığın geleceği için bir tehdit oluşturuyor. Buna karşın insanların bu konuya gereken önemi vermemesi bu tehdidin daha da büyümesine neden oluyor. Bu tehdit, Karadeniz için özel bir konumu olan sayılı yerlerden Çamburnu beldesi için de geçerlidir. Bu belde, her geçen gün artan çöp yığınlarıyla maalesef doğal özelliklerini kaybediyor. Bu projenin amacı sarıçam ağaçlarının köklerinin deniz suyuyla bulunduğu sayılı yerlerden olan bu özel beldenin korunması için farkındalık yaratmak ve beldenin geleceğine dair olumlu çalışmalara ilham kaynağı olmaktır. Projenin hazırlanması sürecinde öğrenciler tarafından yazılan senaryodan çekilen belgesel projenin nihai ürünüdür.

MATEMATİK TARİHİNİN MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI: Pİ SAYISI ÖRNEĞİ

Suphi Önder Bütüner – Atatürk İlköğretim Okulu

Bu öğretim uygulamasında öğrencilerden, farklı zamanlarda ve farklı kültürler içinde kullanılan π (pi) sayısının değerindeki değişimi görmeleri, matematiğin durağan bir bilim olmadığını, farklı kültürlerin yaptıkları matematiğin farklı olduğunu ve matematiğin gelişimine katkı sağladıklarını anlamaları beklenmektedir. Etkinlik, 7. sınıf düzeyinde, ölçme öğrenme alanında, çember ve daire konusu kapsamında, iki ders saati sürecinde uygulanmıştır. Bunun yanında öğrenciler, Babililer’de ve Eski Mısır’da kullanılan pi sayısının değerini bulurken, modern matematiksel ifadeler ve modern çözüm yollarından yararlanmışlardır. Hazırlanan etkinliğin matematik tarihinin öğretim ortamında nasıl kullanılabileceği konusunda öğretmen ve öğretmen adaylarına ışık tutacağı düşünülmektedir.

KORİDORUM LABORATUVAR OLSUN

Nursel Yardım, Sevinç Gür, Hürriyet Eyüboğlu, Canan Kul, Faik Hacısalihoğlu, O. Şevki Saatçı – Trabzon Merkez Hasan Ali Yücel İlköğretim Okulu

İlk aşamada, okul koridorunun tavanı gökyüzü gibi düşünülerek bulutlar, yıldızlar, kar taneleri; tavanın tüm koridora hakim olan kısmına ise ay, takım yıldızları, güneş sistemi yerleştirildi. Materyallerden bir kısmı mekanik olarak yerleştirildi, gerektiğinde kumanda ile çalıştırılabilir şekilde düzenlendi. Duvarların bir bölümü, üç komşu ev olarak tasarlandı. Bu bölüm “Bilim İnsanları Bahçesi” olarak adlandırıldı. Evlerin pencerelerine; Galilei Galileo, Thomas Edison, Farabi, İbn-i Sina, Prof. Aydın Sayılı, Ord. Prof. Cahit Arf’in resimleri yerleştirilerek bu resimlere pencereden bakar ifadesi kazandırıldı. Duvarlara resmedilen her çalışma Fen ve Teknoloji dersinin bir kazanımı ile eşleştirildi. Temas gerektirmeyen kuvvetler, kaynama, çiçeğin bölümleri, su döngüsü, kaldıraca ait görsellere yer verildi. Ayrıca oluşturulan camlı dolaplara insan vücudu kesitlerine ait modeller ve deneylerde kullanılabilecek materyaller yerleştirildi. Omurgalı ve omurgasız hayvan modellerine de koridorlarda yer verildi.

Neslihan Yılmaz – Zafer İlköğretim Okulu

Bilgiler çocuğa ne kadar anlatılırsa anlatılsın, akılda kalıcılığı fazla olmaz ve çabuk unutulur. Ayrıca neredeyse her ilimizde müzeler olmasına rağmen çocuklarımızın pek çoğu gidip bu müzeleri ziyaret etme gereği görmemektedir. Bu nedenle müze çeşitlerinin akılda kalıcılığını artırmak, çocuğun genel kültürünün gelişimine katkı sağlamak, eleştirel düşünme yeteneği kazandırmak ve en önemlisi çevrelerindeki müzeleri gezip görmeleri için istekli hale getirip merak uyandırmak için slayt eşliğinde müze çeşitlerinin çocuklara tanıtılması sağlanmıştır. Çocuklar müzeleri tanıdıktan sonra grup çalışması yaparak kurmak istedikleri müzeye karar verirler ve bu müze için çalışmaya başlarlar. Müzenin tanıtıcı afişini, katalogunu oluştururlar ve müzede sergileyecekleri ürünler için bir köşe hazırlayarak, müzelerini tanıtırlar. Görsel sanatlar kılavuz kitabında “müzelerimizi tanıyoruz” konusu bulunuyor. Bu çalışmada sadece müze çeşitlerinin tanımlarını okuyup geçmek ve basit etkinlikler yapmak yerine, çocukların gerçekten müze bilincini kazanması ve yaşayarak öğrenerek, müzelerin amacını öğrenmeleri amaçlandı.